

Inleiding

Mahjong is een uit China afkomstig combinatiespel en is te karakteriseren als een denksport en gezelschapsspel in één. Het spel wordt gewoonlijk gespeeld met vier personen waar elke speler voor zichzelf speelt. Het spel is mateloos populair in Azië: bijna elke volwassen Chinees, Japanner of Koreaan speelt wel eens Mahjong.

Het originele mahjong moet niet verwisseld worden met het mahjong dat vaak als patience spel op de computer wordt gespeeld: van een stapel stenen trek je steeds twee dezelfde stenen totdat je geen stenen meer over hebt.

Er zijn verschillende manieren om mahjong te spelen, in de loop der jaren zijn in elk land varianten ontstaan van het originele mahjong. Vaak wordt het gele of blauwe boekje dat bij het mahjong spel wordt geleverd als basis gebruikt voor deze spelregels. De meest bekende varianten zijn bijvoorbeeld, Hong Kong Mahjong, Riichi Mahjong (Japans), Mahjong Competition Rules (MCR) etc. In Nederland wordt ook gespeeld volgens de Nederlandse Toernooispeelregels (NTS). De MCR spelregels worden in het kort in deze folder uitgelegd.

Het speelmateriaal

Een mahjongspel bestaat uit 2 dobbelstenen, 4 speelplankjes, 136 stenen, 4 seizoenen en 4 bloemen.

De stenen zijn als volgt:

Kringen 1 tot en met 9:

Tekens 1 tot en met 9:

Bamboe 1 tot en met 9:

Vier winden (oost, zuid, west en noord):

Drie draken (groene draak, rode draak, witte draak):

In een mahjong spel komt elke steen vier keer voor. De stenen met 1 en 9 worden hoekstenen genoemd en de winden en draken troefstenen. Samen zijn dit de edelstenen. De stenen met 2 tot en met 8 zijn eenvoudige stenen.

De vier seizoenen en bloemen worden geluksstenen genoemd. De geluksstenen kunnen in elk mahjongspel verschillende afbeeldingen hebben, zoals:

Het doel van het spel

Het doel van het spel is de eerste speler te zijn die mahjong maakt, waarbij je een zo hoog mogelijk aantal punten probeert te halen. Een mahjong bereik je door het vormen van combinaties bestaande uit vier series van drie stenen en een paar van twee stenen. Deze combinaties bestaan uit drie opeenvolgende genummerde stenen van dezelfde soort (dus van kringen, tekens of bamboe), deze worden chow genoemd of uit drie gelijke stenen van dezelfde soort (kringen, tekens, bamboe, draken of winden), deze worden pung genoemd. Het paar (chotao) bestaat uit twee gelijke stenen. Een combinatie van vier gelijke stenen is ook toegestaan en heet een kong.

Voorbeelden hiervan zijn:

- Chow: drie opeenvolgende stenen van dezelfde serie (voorbeeld: tekens 3, 4 en 5)

- Pung: drie dezelfde stenen van één serie (voorbeeld: 3 x bamboe 3)

- Kong: vier dezelfde stenen van één serie (voorbeeld: 4 x witte draak)

- Paar: twee gelijke stenen (voorbeeld: 2 x westenwind)

Een mahjong kan ook uit een bijzondere combinatie van 14 stenen bestaan.

Het spel spelen

De 144 stenen worden met de beeldzijde omlaag geschud, waarna ieder speler een muur maakt van 18 stenen lang en 2 stenen hoog. Deze 4 muren worden tegen elkaar geschoven zodat er een vierkant ontstaat, waarbij de rechterkant van elke zijde van de muur vrij blijft. Vervolgens wordt bepaald welke speler welke windrichting gaat vertegenwoordigen. Hiervoor gooit iedere speler één keer met de twee dobbelstenen. Wie het hoogste aantal ogen gooit wordt de Oostenwind, de 'leidende wind'. Degene met het een na hoogste aantal punten wordt Zuidenwind en neemt plaats rechts van Oost, de daaropvolgende Westenwind. De speler met het laagste aantal ogen wordt Noord, links van Oost. Tegenover Oost zit West. Als elke speler zijn plaats aan tafel heeft bepaald kan het spel beginnen. Oost gooit met de twee dobbelstenen om te bepalen welke speler de muur moet openen. Oost is 1, 5 of 9; Zuid 2, 6 of 10; West 3, 7 of 11 en Noord 4, 8 of 12. De door de worp van Oost bepaalde speler gooit opnieuw en telt het aantal ogen op bij de worp van Oost. Vervolgens telt deze speler het totale aantal punten af op de stenen van zijn/haar muur, beginnend aan de rechterkant.

De speler schuift de aldus gevonden twee stenen naar rechts en maakt een opening in de muur. Oost begint nu met vier stenen te nemen links van de opening.

Hierna volgen Zuid, West en Noord. Iedere speler neemt in totaal 13 stenen (drie keer vier en één keer een steen).

Omdat Oost het spel moet beginnen neemt Oost als laatste een steen extra. De stenen worden dus met de wijzers van de klok mee van de muur genomen.

Daarna wisselt elke speler om de beurt de getrokken geluksstenen in. De geluksstenen worden open op tafel gelegd. De vervangende steen wordt van het einde van de muur gepakt. Trekt men bij toeval weer een gelukssteen, dan wordt deze ook op tafel gelegd en vervangen. Elke gelukssteen geeft één extra punt bij mahjong. Je kan dus acht extra punten behalen.

Oost begint met het uitleggen van een steen, met de beeldzijde naar boven en binnen de vier muren. Vervolgens neemt Zuid, die nu aan de beurt is, een steen van de afgebroken muur en legt een steen weg. Hierna is West aan beurt, dan Noord, en zo verder. Elke speler legt de stenen in rijen van zes voor zich neer. Alle spelers kunnen zo duidelijk zien wat elke speler heeft weggelegd tijdens het spel.

Door het ruilen van stenen (wanneer je aan de beurt bent één steen pakken en één steen weg leggen) tracht iedere speler een compleet spel (mahjong) te krijgen en een zo groot mogelijk aantal punten te behalen. Behalve door het nemen van stenen van de muur mag je ook combinaties vormen door het nemen van een steen die het laatst is weggelegd door een van de andere spelers. Hiervoor gelden de volgende regels:

- Het maken van een chow
Je neemt de laatst weggelegde steen voor het vormen van een chow. Dit is alleen toegestaan wanneer je zelf aan de beurt bent. Je roept dan chow en legt de steen met de twee daarbij behorende stenen open op tafel en legt een andere steen weg.
- Het maken van een pung
Je neemt de laatst weggelegde steen voor het

vormen van een pung. Pungen is in tegenstelling tot chowen voor iedereen toegestaan. Je roept dan pung en legt de steen met de twee daarbij behorende stenen open op tafel en legt een andere steen weg. Het spel wordt dan vervolgd door de speler die rechts van je zit. Indien dit zo uitkomt worden de tussenliggende spelers overgeslagen.

- Het maken van een kong

Een stel van vier gelijke stenen van dezelfde soort wordt pas een kong na declaratie, dat wil zeggen nadat de vier stenen op tafel zijn gelegd. Het declareren van een kong is noodzakelijk omdat je een extra steen nodig hebt. Anders kom je een steen te kort en kan je de vereiste combinatie voor het vormen van een compleet spel (mahjong) niet meer maken. Heb je vier gelijke stenen op stok en wil je daar een kong van maken, dan leg je deze vier stenen met de afbeelding naar beneden op tafel (dit heet gesloten of verborgen) waarna je een extra steen neemt. Deze steen neem je van de rechterkant van de muur.

Naast een kong op stok (verborgen of gesloten kong) zijn er nog twee manieren om een kong te maken:

1. Als je een pung op stok hebt en iemand gooit de vierde steen weg, dan roep je kong en leg je de vier stenen open op tafel. Vervolgens pak je een extra steen;
2. Als je een pung open op tafel hebt liggen en je pakt zelf de vierde steen van de muur, dan mag je deze steen bij de andere drie stenen voegen. Je mag de steen ook voor een chow gebruiken natuurlijk. Vervolgens pak je een extra steen.

- Mahjong

Heb je op één steen na een compleet spel (mahjong) dan heet dit een wachtend spel. Er kunnen zich vier situaties voordoen waarbij je nog één steen nodig hebt om mahjong te maken:

1. Met de laatste steen moet je een chow maken;
2. Met de laatste steen moet je een pung maken;
3. Met de laatste steen moet je een chotoa (paar) maken;
4. Met de laatste steen moet je een bijzondere combinatie compleet maken.

Eindelijk: Mahjong!

De winnende steen kan je zelf trekken van de muur of kan afkomstig zijn van de speler die het laatst een steen heeft weggelegd op tafel. Het paar hoeft je niet als laatste gekregen te hebben, maar de tweede steen voor het paar mag alleen van tafel genomen worden wanneer je hiermee mahjong maakt. Wanneer de steen waar een speler mahjong mee kan maken wordt getrokken roep je mahjong! De andere spelers controleren deze mahjong en indien correct worden alle punten geteld. Wanneer de andere spelers constateren dat je onterecht mahjong hebt geroepen, heb je een dood spel, krijg je geen punten en wordt doorgespeeld. Wanneer dit zo is afgesproken kan je voor een valse mahjong zelfs strafpunten krijgen.

Een voorbeeld van een mahjong is:

Wanneer meerdere spelers dezelfde steen van tafel kunnen gebruiken, heeft een pung of kong voorrang over een chow. Kan een speler een mahjong maken, dan gaat dit altijd voor. Kunnen meerdere spelers met dezelfde weggelegde steen een mahjong maken, dan heeft diegene mahjong die het eerst aan de beurt is voorrang.

De puntentelling

De afzonderlijke stenen hebben geen waarde, wel krijg je punten voor combinaties zoals pungs en kongs. Een chow levert geen punten op. Daarnaast kan je extra punten verdienen voor mahjong, de manier waarop met de laatste steen mahjong wordt gemaakt, voor bijzondere groeperingen en voor bijzondere winstspelen. Elke gelukssteen levert één extra punt op.

Voor de puntentelling worden de volgende begrippen gebruikt:

- Bamboe, kringen of tekens 2 tot en met 8 zijn eenvoudige stenen;
- Bamboe, kringen of tekens 1 of 9 (de hoekstenen) en alle draken en winden (de troefstenen) zijn edelstenen;
- Verborgene of gesloten stenen liggen nog op de stok;
- Open stenen liggen op de tafel, i.e. deze heeft de speler uitgelegd.

Pak je de winnende steen, houdt deze dan apart om goed de punten voor de winnende steen te kunnen vaststellen.

Punten kunnen gehaald worden in verschillende categorieën. Deze punten worden bij elkaar opgeteld. Uitgezonderd in die gevallen waar staat dat het niet mag. Alle spelers kunnen punten halen voor:

- Combinaties van stenen;
- Bijzondere combinaties. Winden kunnen tegelijkertijd eigen en heersende wind zijn, punten worden dan bij elkaar opgeteld.

Uitsluitend de speler die mahjong haalt krijgt punten. De speler die de steen heeft weggelegd waarmee mahjong is gemaakt betaalt het aantal behaalde punten aan de winnaar plus acht extra punten. De twee andere spelers betalen elk alleen de acht extra punten aan de winnaar.

Trekt de speler die mahjong heeft zelf de winnende steen van de muur, dan betalen alle spelers het aantal behaalde punten plus de acht extra punten aan de winnaar.

De som van het puntenaantal van de vier spelers is na verrekening altijd nul. De punten van de verschillende spelletjes worden bij elkaar geteld om te bepalen wie de eindwinnaar is.

De regels voor het verrekenen van de punten zijn dus als volgt:

1. Heeft een speler mahjong met een steen van tafel, dan betaalt de speler die de winnende steen heeft weggelegd het behaalde puntenaantal aan de winnaar.
2. Heeft een speler mahjong met een steen van de muur (dus zelf getrokken), dan betalen alle spelers het behaalde puntenaantal aan de winnaar.
3. Alle spelers betalen acht extra punten aan de speler met Mahjong.
4. De overige drie spelers krijgen geen punten.

Het gaat te ver om de hele puntentelling met alle details in deze beknopte brochure weer te geven. Meer informatie over de puntentelling is te vinden op de website van onze club: www.groenehartmahjong.com.

Verder spelen

Bij de start van het spel is de wind van de ronde Oost. De wind draait na elk spel door tegen de wijzers van de klok in, de speler Oost wordt Noord, Zuid wordt Oost, etc.

Wanneer elke speler een keer Oost is geweest, is een volledige ronde gespeeld. De tweede ronde is de ronde van Zuid, etc. In totaal worden vier rondes gespeeld, dus minimaal 16 spellen.

Na elke ronde wisselen de spelers van plaats volgens onderstaand schema:

Ronde	Oost	Zuid	West	Noord
1 ^e (Oost)	Speler 1	Speler 2	Speler 3	Speler 4
2 ^e (Zuid)	Speler 2	Speler 1	Speler 4	Speler 3
3 ^e (West)	Speler 3	Speler 4	Speler 2	Speler 1
4 ^e (Noord)	Speler 4	Speler 3	Speler 1	Speler 2

De winnaar

Degene met de meeste punten aan het einde van de vier rondes mag zich als winnaar uitroepen.

Meer informatie

Meer informatie over het mooie mahjong spel kan je vinden op de website van Mahjong Club Groene Hart: www.groenehartmahjong.com. Op onze website is een uitgebreide versie van deze spelregels beschikbaar en een kort instructie filmpje. Ook is een overzicht beschikbaar van de puntentelling. Lees ook de brochure "Mahjong – punten tellen volgens MCR" voor informatie over de puntentelling.

Ben je geïnteresseerd geraakt en wil je een keer tijdens een speelavond komen kijken? Stuur dan een e-mail naar info@groenehartmahjong.com of vul het antwoordformulier in op de website! Misschien tot ziens!

MAHJONG CLUB GROENE HART